

Zitting 1981–1982

16 593**Invoeringswet Boeken 3–6 nieuw B.W. eerste gedeelte bevattende wijzigingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, de Wet op de rechterlijke organisatie en de Faillissementswet****Nr. 8****NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET EINDVERSLAG**

Ontvangen 29 augustus 1982

In haar eindverslag heeft de commissie de plenaire behandeling van dit wetsontwerp voldoende voorbereid geacht, mits tijdig wordt ingegaan op de door haar in het eindverslag gemaakte opmerkingen. Deze opmerkingen zullen hieronder worden beantwoord. Van de gelegenheid zal worden gebruik gemaakt om tevens nog enige nagekomen correcties toe te lichten, in het wetsontwerp aangebracht bij een tegelijk met deze nota ook in te dienen tweede nota van wijzigingen.

HOOFDSTUK I**Wijzigingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering****Algemeen**

De commissie heeft zich niet overtuigd betoond door het antwoord op de door haar in het voorlopig verslag gestelde vraag of het niet gewenst is om de mogelijkheid te creëren dat personen die tot godsdienstige of culturele minderheden in ons land behoren, zich erop mogen beroepen dat de termijnen, waaraan zij gebonden zijn, met een dag verlengd worden in het geval de laatste dag van de termijn op een dag valt die voor deze minderheden als rustdag of erkende feestdag geldt.

Voorop moet worden gesteld dat in de gevallen dat een termijn met een dag wordt verlengd, wanneer de laatste dag van de termijn op een zaterdag, een zondag of een algemeen erkende feestdag valt, deze regel ertoe strekt om te voorkomen dat de partij die aan de termijn gebonden is, deze met één dag ziet verkorten, doordat het feitelijk of juridisch onmogelijk is op de laatste dag de nodige maatregelen te nemen. Noch deze strekking noch de geschiedenis van de betreffende wetsbepalingen, noch de motivering van de in de memorie van antwoord geciteerde rechtspraak geeft aanknopingspunten voor de veronderstelling van de commissie dat mede een rol zou spelen dat naar in ons land heersende overtuigingen van een aan een termijn gebonden partij niet gevegd kan worden dat zij op een zon- of feestdag gerechtelijke maatregelen neemt. De motivering van HR 19 augustus 1952, NJ 1952, 565, duidt er integendeel op dat dit niet het geval is.

Wel bestaat – met name voor exploiten – een andere regel die door de commissie niet aan de orde is gesteld en die wèl met overtuigingen van de soort als door de commissie bedoeld samenhangt, nl. de regel van het nieuwe artikel 14, eerste lid, Rv. overgenomen uit het huidige artikel 14. Daarbij gaat het evenwel niet om de bescherming van degene die aan een termijn is gebonden en een exploit dient uit te brengen, maar om bescherming van degene tegen wie het exploit is gericht en die in de gedachtengang van deze bepaling in beginsel niet gedwongen behoort te kunnen worden op die dagen rechtsmaatregelen (dagvaarding, executie) te *ondergaan*, zoals hij ook in beginsel beschermd wordt tegen dergelijke rechtsmaatregelen op de voor de nachtrust bestemde tijd. Het feit dat de eiser volgens deze regel op een zon- of feestdag in beginsel geen exploit mag uitbrengen, heeft dan weer een rol gespeeld bij de regel dat te zijner behoefte de termijn waarboven hij het exploit moet uitbrengen met één dag wordt verlengd, als de laatste dag op een zon- of feestdag valt (artikel 14 lid 2).

Zowel ter zake van de door de commissie aan de orde gestelde regel betreffende de verlenging van termijnen als ter zake van de door de commissie niet aan de orde gestelde regel van artikel 14, eerste lid, Rv., bestaan grote bezwaren tegen uitbreiding tot rust- en feestdagen van de door de commissie bedoelde minderheden. Daarbij gaat het niet om «bewijsmoeilijkheden», waarvan de commissie sprak, maar om bezwaren uit een oogpunt van rechtszekerheid, waaraan zowel op het gebied van termijnen als op dat van de geldigheid van exploiten voor de praktijk grote betekenis moet worden gehecht.

Wat de termijnen betreft, de vraag of een termijn al of niet overschreden is, dient zoveel mogelijk terstond vast te staan en niet afhankelijk te zijn van onzekere of moeilijk vast te stellen factoren, zowel wanneer de termijn door de rechter ambtshalve moet worden toegepast als wanneer zij door een partij moet worden ingeroepen. In verband daarmee is ook verlenging van termijnen op grond van overmacht (ziekte, gedwongen afwezigheid) in ons recht onbekend. Wat exploiten betreft, het is duidelijk dat deze niet achteraf ongeldig moeten kunnen blijken op grond van omstandigheden die op het tijdstip van het uitbrengen ervan voor de deurwaarder of zijn opdrachtgever niet kenbaar waren of waarop zij niet bedacht hoefden te zijn.

Met deze eisen van rechtszekerheid is een algemene regel als de commissie voor ogen stond niet te verenigen. Aantekening verdient daarbij nog dat de huidige wetgeving ten aanzien van christelijke feestdagen een terughoudend standpunt inneemt; men zie artikel 3 van de Algemene Termijnenwet. Bij voorbeeld specifiek Rooms-Katholieke feestdagen vallen hierbuiten. Ook in zoverre is het voorstel van de commissie met het stelsel van de huidige wetgeving moeilijk te verenigen.

Ten slotte dient erop te worden gewezen dat een gedachtengang als die van de commissie evenmin past bij wat geldt in een eventuele procedure. Daarin zullen immers op zondagen en algemeen erkende feestdagen geen terechtzittingen plaatsvinden, maar wel op eventuele rust- en feestdagen van de hier bedoelde minderheden, ook indien een hunner partij in de procedure is. Ook hier is een algemene regel in de trant als de commissie voor ogen stond, niet hanteerbaar. Wel zal de rechter, indien de terechtzitting op een zodanige dag valt, daarin aanleiding kunnen vinden om de zaak op verzoek van de betreffende partij uit te stellen, zoals ook de deurwaarder die vreest door het uitbrengen van dagvaarding of het aanvangen of voortzetten van een executie op de betreffende feestdag de godsdienstige gevoelens van degene tegen wie het exploit is gericht, of van diens omgeving te kwetsen, daarin aanleiding zal kunnen vinden – en naar gelang van omstandigheden van het geval horen te vinden – dat betreffende exploit een dag eerder of later uit te brengen, zonder dat zijn opdrachtgever hem tot het verlenen van zijn ministerie op die feestdag zal kunnen dwingen. Daarbij zal de deurwaarder zonodig de weg van het nieuwe artikel 438 lid 4 Rv. kunnen volgen, dat mede is geschreven voor de gevallen dat hij aan de geoorloofdheid van de executie twijfelt; men zie de memorie van toelichting, blz. 31. De geldigheid van het exploit is daarbij evenwel niet in het geding.

ARTIKEL II

Artikel 14

De redactie van het ontwerp verdient de voorkeur, omdat zij aansluit bij de praktijk. Het voorstel van de commissie suggereert een nuancering waarvan het praktisch belang gering is en die ook de huidige redactie niet uitsluit.

Artikel 125w

Hier is alsnog een voor zich zelf sprekende terminologische wijziging aangebracht.

ARTIKEL IV

Artikelen 429a–429t algemeen

Het stemt tot voldoening dat de commissie zich met de gekozen terminologie kon verenigen.

ARTIKEL V

Artikel 445

Verwacht mag worden dat in 1984 alle effecten die zich lenen voor toepassing van het stelsel van de Wet giraal effectenverkeer in dat stelsel zullen zijn opgenomen. De door de commissie gestelde vraag of de VABEF-regeling op het moment van de inwerkingtreding van het onderhavige wetsontwerp geheel vervangen zal zijn door de Wet giraal effectenverkeer, dient in zoverre positief te worden beantwoord. Voor zover het betreft de weinig belangrijke groep van effecten die zich niet voor opneming in het girale verkeer lenen, zal de praktijk de VABEF-regeling kunnen handhaven. Het verdient geen aanbeveling uit te sluiten dat de deurwaarder die effecten van deze soort in beslag neemt en in bewaring moet stellen, daarbij van de VABEF-regeling gebruik blijft maken, nu niet is gebleken van praktische bezwaren tegen deze mogelijkheid, die op initiatief van de Tweede Kamer in artikel 445 is ingevoegd bij de Wet van 7 september 1972, Stb. 483. Evenmin bestaat er bezwaar tegen dat aangetroffen munten of bankbiljetten op een girorekening worden gestort. Dat de eigendom hierbij tijdelijk verloren gaat, is niet doorslaggevend, nu recht bestaat op uitkering van een gelijke hoeveelheid effecten c.q. geld als in bewaring is gegeven, terwijl het feit dat het om een bewaarder gaat als in artikel 445 aangewezen, voldoende waarborgt dat de effecten dan wel het geld tijdig aan de deurwaarder worden uitgekeerd om de executie op de gewone wijze te kunnen voortzetten.

Artikel 456

De aangebrachte wijziging is overgenomen uit het voorlopig verslag en in de memorie van antwoord reeds aangekondigd.

Artikelen 474c en 474h

Bij het zesde deel van de Invoeringswet dat binnenkort zal worden ingediend, zullen de artikelen 86 en 196 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek worden aangepast. Door deze wijziging zullen artikelen 474c lid 8 en 474h lid 2 niet geheel meer met de daar gebruikte terminologie in de pas lopen. In verband daarmee wordt voorgesteld de onderhavige artikelen thans dienovereenkomstig te redigeren. Een materiële wijziging is daarmee niet beoogd.

Artikel 475a

Bij de nota van wijziging van 10 juni 1982 is in dit artikel onder meer een nieuw lid 3 ingevoegd betreffende beslag op een vordering tot levensonderhoud. Een zodanig beslag is niet geldig tenzij het voor een vordering van dezelfde aard wordt gelegd. Bij dezelfde nota van wijziging is voorts een nieuwe zin aan artikel 479c toegevoegd dat eveneens het beslag voor een vordering tot levensonderhoud omvat doch dit in tegenstelling tot artikel 475a niet onbeperkt toelaat, maar bindt aan de beslagvrije voet van het huidige artikel 1638g B.W. De beide bepalingen lopen derhalve niet met elkaar in de pas. Daarom wordt thans voorgesteld ook in het geval van artikel 475a, slotzinsnede, de beslagvrije voet van artikel 1638g van toepassing te verklaren. De in artikel 479c, tweede zin, voorkomende woorden «behoudens voor zover beslag door andere schuldeisers tot een hoger bedrag geldig zou zijn» zijn daarbij weggelaten, omdat dit geval zich bij artikel 475a lid 3 niet kan voordoen.

Artikel 479k

Hier is een vergissing hersteld. De bedoeling was in de nota van wijzigingen van 10 juni 1982 de thans gecorrigeerde schrijffout te herstellen. In plaats daarvan is de zin herhaald waarmee beoogd werd een schrijffout in artikel 485a te herstellen. Thans wordt een en ander alsnog in orde gebracht.

Artikel 513a

Dit artikel is aangevuld met het oog op het geval dat het beslag niet wordt opgeheven maar vervalt, zoals bij voorbeeld kan geschieden op grond van de nieuwe artikelen 700 lid 3, laatste zin, 704 lid 2 en 735 lid 1.

Artikel 616

Hier is een zetfout in de nota van wijziging van 10 juni 1982 verbeterd.

Artikel 720

Het artikel is aangepast aan de vernummering van artikel 475a lid 2 tot lid 4 in de nota van wijziging van 10 juni 1982.

HOOFDSTUK III

Artikel 32

In een volgend deel van deze Invoeringswet zal worden voorgesteld om de regeling van de beslissende eed van de artikelen 1967–1976 te schrappen, opdat niet naar aanleiding van dit verouderde instituut de gevolgen onder ogen hoeven te worden gezien die daaraan zouden toekomen voor figuren als hoofdelijkheid, borgtocht en gemeenschap, die in het nieuwe burgerlijk wetboek geheel of ten dele van karakter veranderen; men vergelijkte de huidige artikelen 1975 en 1976 B.W. Dit heeft tot gevolg dat ook artikel 32 F moet vervallen.

Artikel 43

De commissie heeft er terecht op gewezen dat het zesde lid spreekt van «ten behoeve van», waar de andere leden het woord «jegens» bezigen. Deze laatste term is ook in het zesde lid op zijn plaats en stemt overeen met de terminologie van artikel 3.2. 11a nieuw B.W., waaraan artikel 43 in belangrijke mate is ontleend. De onderhavige correctie is thans aangebracht.

Artikel 63a

Hier is een verschrijving in de nota van wijziging van 10 juni 1982 verbeterd.

De Minister van Justitie,
J. de Ruiter